

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ. КОНСТРУКТИВНА ГЕОГРАФІЯ»
«EARTH SCIENCES. CONSTRUCTIVE GEOGRAPHY»**

**другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю Е4 Науки про Землю
за спеціалізацією Конструктивна географія
галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика
Кваліфікація Магістр з наук про Землю**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Заступник голови вченої ради _____ **Юрій ЗІНЬКО**
(протокол № ____ від «_____» _____ 202__ р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з
«_____» _____ 202__ р.

В.о. ректора _____ **Наталія ЗАМКОВА**
(наказ № ____ від «_____» _____ 202__ р.)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти за спеціальністю Е4 Науки про Землю призначена для підготовки осіб до здобуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю. Освітньо-професійна програма використовується під час: акредитації, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю; розробки навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик; професійної орієнтації здобувачів фаху; складання індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти; внутрішнього контролю якості підготовки фахівців; атестації здобувачів вищої освіти. Програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій і встановлює: вимоги до попереднього рівня освіти здобувачів. У ній передбачені: кількість і розподіл освітніх компонентів за обов'язковою та вибірковою частинами; термін і очікувані результати навчання; загальні вимоги до робочих програм навчальних дисциплін та системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Користувачами освітньо-професійної програми є: здобувачі вищої освіти, які навчаються у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі – ВДПУ ім. М. Коцюбинського); викладачі ВДПУ ім. М. Коцюбинського, які здійснюють підготовку магістрів за спеціальністю Е4 Науки про Землю; члени екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти; приймальна комісія ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Освітньо-професійна програма поширюється на кафедри ВДПУ ім. М. Коцюбинського, що здійснюють підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Е4 Науки про Землю.

Розроблена освітньо-професійна програма Робочою групою у складі:

1. **Гудзевич Анатолій Васильович** (гарант освітньо-професійної програми) – доктор географічних наук, професор кафедри географії.
2. **Канський Володимир Станіславович** – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії
3. **Воловик Володимир Миколайович** – доктор географічних наук, професор кафедри географії.
4. **Война Інна Миколаївна** – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії.
5. **Стефанков Леонід Леонідович** – кандидат географічних наук, старший викладач кафедри географії.
6. **Чехній Віктор Михайлович** – кандидат географічних наук, старший дослідник, виконувач обов'язків завідувача відділу ландшафтознавства Інституту географії НАН України.
7. **Кулебякін Олександр Сергійович** – здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Е4 Науки про Землю, освітньої програми Науки про Землю. Конструктивна географія.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Чехній В.М.** – виконуючий обов'язки завідувача відділу ландшафтознавства Інституту географії НАН України, кандидат географічних наук.
2. **Дяконович І.М.** – начальник Басейнового управління водних ресурсів річки Південний Буг.
3. **Дудник Г.Л.** – директор НПП «Кармелюкове Поділля»

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності
Е4 Науки про Землю спеціалізації Конструктивна географія

1. Загальна інформація	
<i>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</i>	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, природничо-географічний факультет, кафедра географії
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</i>	Другий (магістерський) рівень вищої освіти Освітня кваліфікація – магістр з наук про Землю.
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Науки про Землю. Конструктивна географія Earth Sciences. Constructive geography
<i>Форми здобуття освіти</i>	Очна (денна)
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
<i>Наявність акредитації</i>	Рішення акредитаційної комісії від 16 червня 2016 р., протокол №121. Сертифікат УД №02020061 від 28 травня 2025 р. Подовжено строк дії сертифіката до 31 грудня 2027 р.
<i>Цикл/рівень</i>	НРК України - 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавра
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	До 31 грудня 2026 р.
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/geogr_mag.php
2. Мета освітньо-професійної програми	
Забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі наук про Землю, здатних розв’язувати складні практичні задачі і на основі цього надавати оцінку впливу різних компонентів геосфер на людське суспільство і можливості промислового використання, самостійно виконувати наукові дослідження.	
3. Характеристика освітньо-професійної програми	
<i>Предметна галузь (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявністю))</i>	Галузь знань: Е Природничі науки, математика та статистика Спеціальність: Е4 Науки про Землю Спеціалізація: Конструктивна географія

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, має прикладну орієнтацію. Спрямована на забезпечення теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які б набули глибоких міцних знань для виконання професійних
Основний фокус освітньої програми та спеціалізація	Основним фокусом освітньо-професійної програми є підготовка висококваліфікованих кадрів, які б мали глибокі міцні знання для виконання професійних завдань та обов'язків виробничого та інноваційного характеру. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку сфери раціонального природокористування та охорони природи, Ключові слова: професійна діяльність, конструктивна географія, дослідження, комунікація.
Особливості програми	Формування фахівця із сучасним світоглядом і мисленням, який здатний проводити дослідження компонентів геосфер, процесів і явищ природи, проблем охорони природних ресурсів й раціонального природокористування, зокрема з використанням новітніх технологій у своїй професійній діяльності.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна діяльність у галузі географії, моніторингу й управління природокористуванням, охорони й відтворення геосистем. Здійснюється замовником на первинні посади: 2442.2 Географ; 2213.1, 2442.1 Науковий співробітник-консультант; 3212 Інспектор з охорони природи; 3449 Інспектор з охорони природно-заповідного фонду; 2442.2 Фахівець з управління природокористуванням.
Подальше навчання	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій за іншими спеціалізаціями в системі освіти дорослих.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Найпоширенішими методами навчання та викладання є проблемно орієнтовані лекційні, лабораторні та практичні заняття; практична підготовка. Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Акцент робиться на особистому саморозвитку, груповій роботі, умінні презентувати результати навчання, що сприятиме формуванню розуміння потреби й готовності до продовження самоосвіти упродовж життя. Застосовується проєктна, навчально-ігрова, інтерактивно-комунікативна технології навчання.

Оцінювання	Трирівнева шкала оцінювання: 100-бальна система оцінювання з накопиченням отриманих балів через такі види контролю: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування, захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (екзамени, заліки, захисти звітів з практик), самоконтроль, атестація здобувачів вищої освіти, ЄКТС, розширена шкала.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні наукові задачі та вирішувати практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при вивченні геосфер у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, невизначеності умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до адаптації і дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом та вміння генерувати нові ідеї в науках про Землю. ЗК2. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми. ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності). ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК) зі спеціальності науки про Землю	ФК1. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності. ФК2. Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства. ФК3. Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку. ФК4. Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, географічної оболонки, геосфер та їхніх компонентів. ФК5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності

	профільних підприємств і установ. ФК6. Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм.
Фахові компетентності (ФКк2) зі спеціалізації конструктивна географія	ФКкг1. Знання сучасних засад конструктивної географії. ФКкг2. Уміння проведення моніторингу навколишнього середовища. ФКкг3. Вміння формулювати задачі моделювання, створювати моделі об'єктів і процесів у геосферах та їхніх компонентах із використанням математичних, картографічних методів і геоінформаційних технологій.

7. Програмні результати навчання (ПР)

ПР01. Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі. ПР02. Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю. ПР03. Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі. ПР04. Розробляти, керувати та управляти проєктами в науках про Землю, оцінювати і забезпечувати якість робіт. ПР05. Планувати і здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом. ПР06. Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування. ПР07. Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності. ПР08. Знати основні принципи управління підприємств сфери природокористування, їхньої організації, виробничої та організаційної структури управління. ПР09. Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми. ПР10. Вирішувати практичні задачі конструктивної географії з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук.
--

- ПР11.** Використовувати сучасні методи моделювання та обробки геоінформації при проведенні інноваційної діяльності.
- ПР12.** Самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.
- ПР13.** Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Кадровий склад кафедр (кафедра географії; кафедра педагогіки і освітнього менеджменту; кафедра іноземних мов; кафедра образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності; кафедра цифрових технологій і професійної освіти; кафедра публічного управління та менеджменту; кафедра фундаментальних та приватно-правових дисциплін) зі спеціальної (фахової) підготовки, формують науково-педагогічні працівники, які мають наукові ступені та / або вчені звання; мають академічну та / або професійну кваліфікацію відносно до спеціальності та дисциплін, які викладають; відповідають нормативним умовам «Положення про ліцензування», активно займаються науковою роботою.
Матеріально-технічне забезпечення	Обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень географічних об'єктів і систем: туристичне спорядження (для проживання в польових умовах), геодезичні прилади, похідна метеостанція тощо. Є навчальні аудиторії, лабораторії з доступом до Інтернету за технологією Wi-Fi з електронними технічними засобами навчання, комп'ютерні аудиторії, гуртожиток, пункти харчування, спортивні зали та майданчики.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньо-професійної програми повністю відповідає ліцензійним умовам, постійно оновлюється та вдосконалюється. Використовується ліцензійне програмне забезпечення. Офіційний сайт ВДПУ: http://vspu.edu.ua , сторінки природничо-географічного факультету: https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/geogr.php , кафедри географії: https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/geogr_fiz.php , необмежений доступ до мережі Інтернет, фонди бібліотеки, репозитарій: https://library.vspu.net , картографічні твори, освітньо-професійна програма, навчальні плани, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін. Всі ресурси бібліотеки доступні через сайт ВДПУ: http://library.vspu.edu.ua .

9. Академічна мобільність

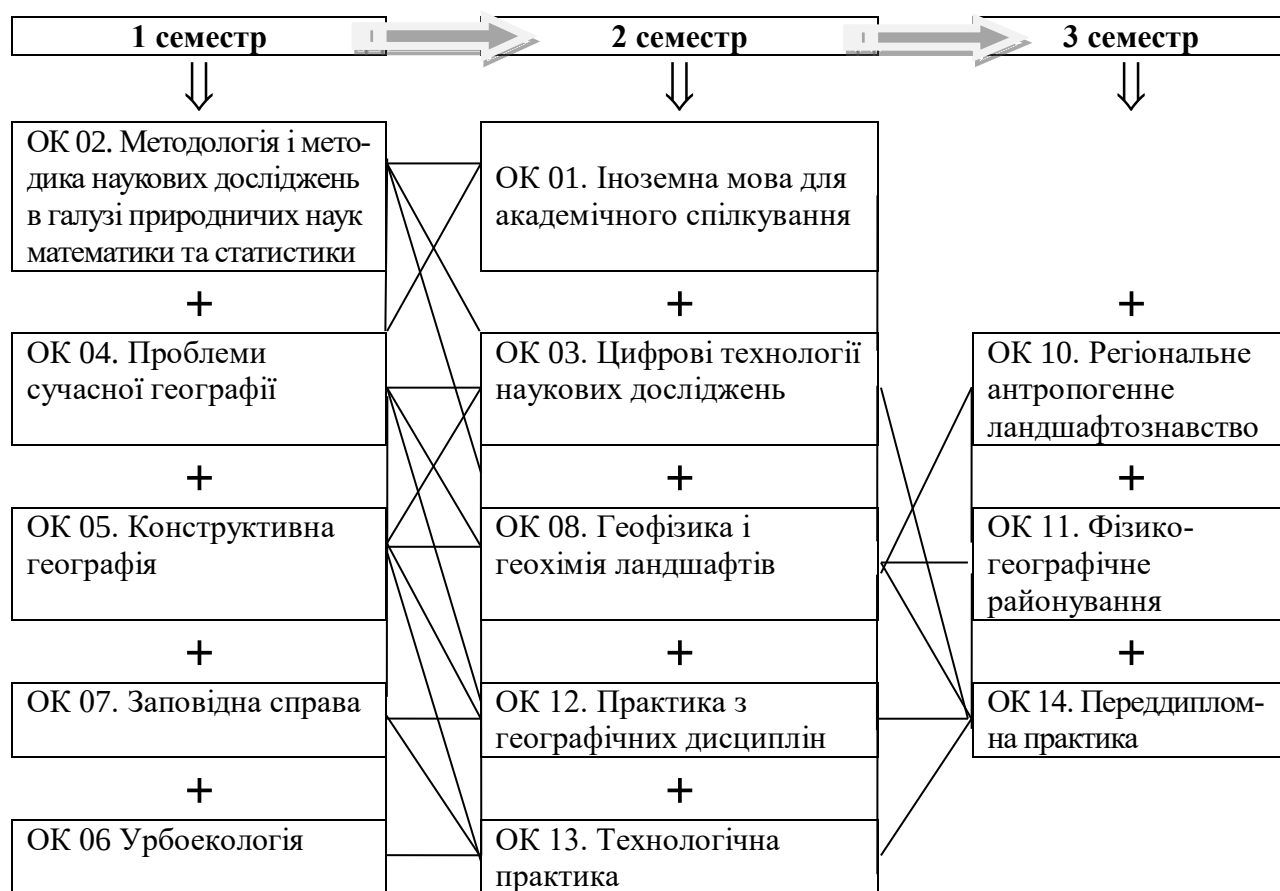
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність здобувачів вищої освіти передбачає їхню участь в освітньому процесі закладів вищої освіти в Україні, проходження навчальної або виробничої практики, проведення наукових досліджень з можливістю визнання в установленому порядку результатів навчання освоєних навчальних дисциплін, практик тощо. Регламентується «Положення про внутрішню академічну мобільність учасників освітнього процесу в Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського».
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна кредитна мобільність передбачає участь здобувачів у навчальному процесі закладу вищої освіти за кордоном, проходження навчальної або виробничої практики, проведення наукових досліджень з можливістю визнання в установленому порядку результатів навчання з освоєних навчальних дисциплін, практик тощо. Регламентується «Положенням про міжнародну академічну мобільність учасників освітнього процесу Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»: https://vspu.edu.ua/content/position/p134.pdf Здобувачі мають можливість навчатися в університеті Яна Кохановського (м. Кельце, Республіка Польща), Університету Гданська (Республіка Польща).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів проводиться на загальних умовах відповідно до «Правил прийому до Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського».

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи)практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
<i>Цикл загальної підготовки</i>			
ОК 01.	Іноземна мова для академічного спілкування	3	Залік
<i>Цикл професійної підготовки</i>			
ОК 02.	Методологія і методика наукових досліджень галузі природничих наук, математики та статистики	3	Залік
ОК 03.	Цифрові технології наукових досліджень	3	Залік
ОК 04.	Проблеми сучасної географії	4	Залік
ОК 05.	Конструктивна географія	4	Екзамен
ОК 06.	Урбоекологія	4	Екзамен
ОК 07.	Заповідна справа	4	Залік
ОК 08.	Геофізика і геохімія ландшафтів	7	Екзамен
ОК 09.	Геосистемний моніторинг	4	Залік
ОК 10.	Регіональне антропогенне ландшафтознавство	5	Екзамен
ОК 11.	Фізико-географічне районування	4	Залік
ОК 12.	Практика з географічних дисциплін	2	Залік
ОК 13.	Технологічна практика	4	Залік
ОК 14.	Переддипломна практика	4	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		55	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Цикл загальної підготовки</i>			
ВК 01.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
<i>Цикл професійної підготовки</i>			
ВК 02.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
ВК 03.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
ВК 04.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
ВК 05.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
ВК 06.	Дисципліна за вибором студента	4	Залік
Загальний обсяг вибіркових компонент		24	
	Написання кваліфікаційної роботи	9	
	Атестація здобувачів вищої освіти	2	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти (ступеня вищої освіти магістра)

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Науки про Землю. Конструктивна географія» спеціальності Е4 «Науки про Землю» здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційна робота передбачає самостійну дослідницьку діяльність. Кваліфікаційна робота повинна вміщувати аналіз літературних джерел і результати самостійної творчої роботи студента з матеріалом, що отриманий і опрацьований ним особисто. Обсяг та структура роботи встановлюється вищим навчальним закладом. Кваліфікаційна робота повинна перевірятися на наявність плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Навчання завершується видачею документа встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «Магістр з наук про Землю».

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Зміни до Національного класифікатору «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1574915-20#Text>
2. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 20 липня 2020 р. № 519. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010: Наказ Мінекономіки від 18.08.2020 № 1574 (редакція від 13.12.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (поточна редакція від 25.02.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 №1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
6. Про вищу освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII (останні зміни від 25.02.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти та фахової передвищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ МОН України у редакції від 30.04.2020 р. № 584. URL: <https://cutt.ly/iroocUTh>
9. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня, галузь знань 10 – «Природничі науки», спеціальність 103 – «Науки про Землю». Затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1453. URL: <https://cutt.ly/3roonyTs>

Гарант ОП

(підпис)

А.В. Гудзевич
(ініціали, прізвище)

Члени робочої групи

(підпис)

В.С. Канський
(ініціали, прізвище)

(підпис)

В.М. Воловик
(ініціали, прізвище)

(підпис)

І.М. Война
(ініціали, прізвище)

(підпис)

Л.Л. Стефанков
(ініціали, прізвище)

(підпис)

В.М. Чехній
(ініціали, прізвище)

(підпис)

О.С. Кулебякін
(ініціали, прізвище)